

วัคซีนป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน

สิ่งที่ท่านควรทราบ

1. โรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมันคืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

หัด เกิดจากเชื้อไวรัสหัด ทำให้มีไข้สูง ไอ ตาแดง มีผื่นขึ้น อาจมีภาวะแทรกซ้อนรุนแรง โดยเฉพาะในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี และผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง

คางทูม เกิดจากเชื้อไวรัสคางทูม ทำให้มีไข้ ต่อมทอนซิลอักเสบ อักเสบ อักเสบ และอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง เช่น กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ เยื่อหุ้มสมองอักเสบ สมออักเสบ เป็นต้น

หัดเยอรมัน เกิดจากเชื้อไวรัสหัดเยอรมัน ทำให้มีไข้ ผื่น ต่อมทอนซิลอักเสบ ไอ อากาศไม่รุนแรงและหายเอง การติดเชื้อในหญิงตั้งครรภ์อาจทำให้ทารกตายในครรภ์หรือพิการแต่กำเนิดได้

โรคหัด คางทูมและหัดเยอรมัน ติดต่อกันโดยการสัมผัสกับผู้ป่วย เป็นโรคที่ติดต่อได้ง่าย และสามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

2. วัคซีนป้องกันโรค หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน คืออะไร

วัคซีนป้องกันโรค หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน ทำมาจากเชื้อที่มีชีวิตที่ทำให้อ่อนฤทธิ์ลง และไม่สามารถก่อโรคในผู้ที่มีภูมิคุ้มกัน โดยผ่านขบวนการผลิตให้ได้วัคซีนที่มีความปลอดภัย ไม่มีเชื้อโรคชนิดอื่นผสมอยู่ วัคซีนนี้มีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันโรค หากได้รับครบถ้วนตามกำหนด

3. ใครควรได้รับวัคซีนนี้ และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

เด็กทุกคนควรได้รับวัคซีนนี้ (ยกเว้นมีข้อห้ามในข้อ 4) โดยการฉีดเข้าใต้ผิวหนัง

ในเด็กควรฉีด 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 เมื่ออายุประมาณ 9-12 เดือน ขึ้นไป

ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 4-6 ปี

วัคซีนป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน สามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ได้ในวันเดียวกัน แต่ต้องแยกเข็มฉีด

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรค หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ผู้ที่มีภาวะดังต่อไปนี้ ไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรค หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน

- แพ้ยาไอโอมัยซิน เจลาติน อย่างรุนแรง หรือเคยมีปฏิกิริยารุนแรงต่อวัคซีนนี้มาก่อน
 - หญิงตั้งครรภ์ สำหรับหญิงวัยเจริญพันธุ์ควรคุมกำเนิดอย่างน้อย 3 เดือนหลังรับวัคซีน
 - ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น ผู้ที่ได้รับยาสเตียรอยด์นานเกิน 2 สัปดาห์ ผู้ป่วยโรคเมิร์ซ ซึ่งได้รับยาเคมีบำบัด ฉายแสง ผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการเพิ่มขึ้นหรือมีภูมิคุ้มกันบกพร่องรุนแรง
 - ผู้ที่ได้รับเลือด ผลิตภัณฑ์ของเลือด หรืออิมมูโนโกลบูลิน ควรปรึกษาแพทย์ เนื่องจากต้องเว้นระยะในการให้วัคซีน
 - หากมีไข้ไม่สบายควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน ควรรอให้หายป่วยก่อน จึงมารับวัคซีน
- กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับวัคซีนได้

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันโรค หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน

หลังฉีดวัคซีน อาจมีอาการปวด บวม แดง ร้อนบริเวณที่ฉีดได้ หลังรับวัคซีน 6-12 วัน อาจมีไข้ ผื่น ต่อมทอนซิลอักเสบ ซึ่งอาการมักไม่รุนแรง และหายได้เองภายใน 2 - 3 วัน อาการปวดข้อพบบ่อยในผู้ใหญ่และหายได้เองใน 1-3 สัปดาห์

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากปวด บวมบริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น หากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรง หรือเป็นมาก ควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

แม้ว่าจะมีอาการข้างเคียงเกิดขึ้นได้บ้าง แต่ประโยชน์ในการป้องกันโรคจากวัคซีนมีมากกว่า รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคอันตราย หากไม่ฉีดวัคซีน

6. วัคซีนป้องกันโรค หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน อยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรค หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้น เด็กทุกคนสามารถรับวัคซีนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ที่ศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่ หรือสถานพยาบาลที่เป็นต้นสังกัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (แต่ในบางแห่งอาจให้เป็นวัคซีนหัดเท่านั้น มีไข้ หัด-คางทูม-หัดเยอรมัน)

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนนี้หรือไม่

เด็กทุกคนที่ไม่มีภาวะที่เป็นข้อห้ามของการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน ควรได้รับวัคซีนนี้ทุกคน เพื่อป้องกันโรค หัด คางทูม และหัดเยอรมัน

8. มีสิ่งที่ต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

เมื่อมีเด็กป่วยด้วยโรคหัด หัดเยอรมัน หรือคางทูม ควรให้หยุดพักอยู่บ้าน ไม่ไปโรงเรียนและไม่ให้เล่นกับเด็กคนอื่น เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ไม่สามารถมารับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการต่อที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดไป เพื่อเป็นหลักประกันว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

เอกสารแนะนำความรู้เกี่ยวกับวัคซีนสำหรับประชาชน

โดย สมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข